

բուն ուղղուած, սրտառուէ և բանաստեղծական ըլլալէ աւելի՝ խորհուրդն է մարդուն, որ կը փորձէ խորտակել կաշկանդիչ շղթան բնութեան օրէնքներուն, միացնելու իր փափաքը Աստուծոյ կամեցողութեան: Իսրայէլի զինուորները փոթորիկի պէս աւելցին թշնամիները, աբիւնով ներկեցին ջուրները, կարմիրի վերածեցին երկինքը՝ քաղաքներու հրդեհով, շողացնելով իրենց զէնքերուն բոցը մոխրացող ոստաններու վրայ, տակաւին գիշերը չհագած իր սև պատմուճանը:

Չափ չունէր ուրախութիւնը յաղթողներուն: Ռազմիկները հպարտութեամբ կը պատմէին կռիւը և հրաշքով կանգ առնելը արևին: Կիները՝ կրակի խարոյկներուն մօտ հիացումով լիցուած, անպատրաստից երգեր կը յօրինէին, և դափի ու նուագարաններու ընկերակցութեամբ կը դովաքանէին իրենց մարդոց քաջագործութիւնները:

Յետուի յաղթանակներու առթած խրաւովքն ու սարսափը այնքան մեծ էր դրացի ժողովուրդներուն վրայ, որ Մովաքաններու Բաղակ արքան Միջագետքէն բերել տուաւ Բաղամ հարցուկը որ նզովէ Իսրայէլը, այն հաւատքով թէ մարգարէին անէծքն ու օրհնութիւնը աստուածային կամքի ոյժ ունէին: Սակայն բախտադուշակը յայտնեց թէ չէր կրնար անիծել, ինչ որ Տէրը չէր անիծած: «Աստուած Եգիպտոսէն հանեց զանոնք և շնորհեց անոնց ոյժ՝ որ չ'ազդուէր ո՛չ հմայքէն, ոչ ալ նզովքէն: Կը տեսնեմ ահա որ Յակոբի աստղը կը ծագի երկնքին մէջ, և հրեշտակները կը քալեն Իսրայէլի բանակին առջևէն, առաջնորդելու զիրենք սուրբ լեռը իրենց նախնիքներուն»:

Մեծ իտէալով լիցուած մարդերու համար դժուար չէ վերահաս մութը լոյսի փոխել: Անոնք որ չեն կորսնցուցած իրենց երկինքը, հեռու չեն այս ամբօրիչ և քաղցր կրկներևոյթէն: Անոնց աչքերը կրնան մութիւնէն լոյս առնել, ցերեկուան վերածելու վերահաս գիշերը:

b.

ԸՆԾԱՅՈՒՄՆ Ի ՏԱՃԱՐ(*)

Օրերը կ'անցնէին թեթևօտն ու ժրպտեքեա, կայտառ ու ոստոստուն մանուկներու նման: Աղջնակը հասակ կը նետէր, օրէ օր բազմապատկելով իր գեղն ու գրաւչութիւնը: Տիրոջ անտես բայց ամենակարող ձեռքը բախտի ու յաջողութեան բոլոր դռները կը բանար շնորհընկալ բնտանիքին առջև: Ծանր ու ժպտազուրկ տարիներէ ետք, Յովակիմի և Աննայի անշուք պատսպարանը կը յորդէր զարնա. նային խայտանքով:

Երբ երրորդ տարին կը մօտենար իր լրումին, օրհնեալ ամուլը ժամանակը հասած կը նկատէր դորձագրելու Ենովայի հետ լուսիայն կնքած իր ուխտը: Ոչ մէկ ոյժ կրնար զինք դարձնել պարտադանց ու երախտամոռ: Տիրոջ շնորհաց օծումովը բախտաւորուած հոգիներ, որոնց սպիտակ մարմարին վրայ աշխարհի մուրին ու ցեսխին ամուր դաշնակցութիւնն իսկ պիտի չյաջողէր դոյզն չափով բժաւորել: Տուկուն, ամուր հաւատքով մարդեր, որոնք պիտի յօժարէին իրենց ամենասիրելի հարազատներէն կամաւորապէս բաժնուիլ, ըլլալու համար աւելի մօտ ու հաճելի՝ զանոնք զոյաւորող Մեծ Ոյժին:

Անցնելով քաղաքի օժտալար ու բազմախճող արահետներէն, սպիտակահեր ու կորաքամակ ամուլը կտրճ տեսնէն ինքզինքը գտու հոյակերտ Տաճարի բերդանման պարիսպէն ներս: Մանկուհին, մերթ հօրն ու մերթ մօրը ձեռքէն բռնած, անգիտակից երանութեամբ լիցուած, անընդհատ կը ճռուողէր քաղցրաձայն: Աշնանալիւրջի արևին պարտասած ճառագայթները, Տաճարի բարձրավիզ աշտարակէն թեքուելով, տակաւ սաստկացող հովին հետ, կը խաղային զանգուր ու առատ վարսերուն հետը աղջնակին:

(*) Հատուած մը ևս, հեղինակին «Տիրամայրը» խորագրուած անտիպ երկասիրութենէն, որուն առաջամասը երկցաւ Ամապրիս 1979 Սեպտ. - Հոկտ. թիւին մէջ:

կրկնակի իր թևերը հովերու քմայքին յանձնած առագ դարպասը Տաճարին սըրտորաց հրաւէր մըն էր ուխտակատար զոյգին: Յովակիմ, աշխարհէն ու մարդերէն կտրուած, կը յառաջանար ծանրախոհ: Իրեն կը պակսէր իմաստութիւնը դէպքերն ու պարագաները իրենց ճշգրիտ իմաստովը արժեւորելու: Ահա թէ ինչու իր դէմը պերճօրէն կանգնած Աստուծոյ Տան առաջին հիմնադրին նման, իմաստութիւն կը հայցէր Տիրոջմէ, ամէն բանէ առաջ: Աննա, միւս կողմէն, մայրական սէրը Աստուծոսիրութեամբ քողարկելու վնասը իր փորձերէն կաք, նոյն խնդրանքը կը մատուցանէր Աստուծոյ զահին:

Ոսկեհամուկ ու ծոպաւոր պարեգօտին մէջ վտիտ իր իրանը ամփոփած ռարբի մը, աղօթագրքերով բեռնաւոր սեղանին առջև բազմած, առաջին դիմաւորողը պիտի ըլլար Տիրոջ այցելութիւնը ընդունած ընտանիքին: Խստակեաց ու բարեկրօն, իր սիրտը կ'արիւնէր իր սեփական ժողովուրդին հոգեւոր ու բարոյական կեանքը կազմալուծող մեղքերու ու մոլութեանց համաճարակին ի տես: Առաստաղի ձուռնէ բացուած քներէն թափուած նիւար լոյսը կը շնչէր խորհրդաւորութիւնը տարիներէն ու տառապանքէն խորշոմած իր դէմքին: Մարդարէական յայտնատեսութեամբ պայծառացած հոգիներուն շուքն ու շնորհը կար իր վրան:

Ծերունիին շիջելամերձ աչքերը անսովոր կրակ մը առին անմիջապէս, երբ Յովակիմ և Աննա կը մատուցանէին աղջընակը ռարբիին և անոր միջոցաւ՝ Տաճարին ու Աստուծոյ: Տիրոջ պարգևածը Տիրոջը կ'ընծայէին, մրմնջելով մեղմաձայն. «Զքոյս ի քոյոց քեզ մատուցանեմք»:

Մարիամ պիտի մնար հետը իր տարեկիցներուն մինչև արփուռքի տարիքը: Բոլոր «ուխտի մանկանց» նման, հոգեւոր կրթանքներով ու Թորայի ուսուցումներով պիտի պարսպէր իր հոգին աշխարհի բազմատեսակ անօրէնութիւններուն դէմ, հանդերձելով իր անձը արդարներուն բաժինը եղող երանաւէտ կեանքին:

Յովակիմի և Աննայի մեկնումէն ետք ծերունին մնաց անձնատուր իրար խաչաձեռք մտածումներու, տարտամ որքան տրտում: Իր կանխամտածումները հետըզհետէ գետին կը ճարէին, վերածուելու համար բարախուն իրականութեան: Յեղաշրջումը մեծ էր, քաղցր իր հոգին անհունօրէն դղրդելու չափ: Հեթանոս տիրակալներու խժոժութիւններէն աւելի, իր ժողովուրդէն ներս արմատ բռնած մեղքերը, յատուկ՝ ամբարիշտ ազգերուն, իրենց ծանրացները կը դնէին բարի իր սրտին: Ինչպէ՞ս պիտի արժեցնէր Խորայէլ ընտրեալ ժողովուրդի իր հանգամանքն ու առանձնաշնորհումը, եթէ չկրնար ըլլալ վեր ու տարբեր՝ զինք շրջապատող, հալածող ու նոյնիսկ երանող ժողովուրդներէն: Կը զգար թէ մօտ էր գալուստը Մեսիային ու ազատարարին, սակայն անպատրաստ Խորայէլը ինչպէ՞ս պիտի կարենար ընդունիլ զինք: Մարդարէներու դարը անցած է այլևս: Անոնց շունչովը քերմացած տարիներուն փոխարէն, մենք ունինք հիմա քայքայումի ու բարոյալքման առաջնորդող ցուրտ ու մութ սօրերը: Կոտրած է ողնասիւնը մեր հաւատքին: Բարեպաշտական զգացումի մը գոհացումին համար չէ որ կը մատուցուին երկարապատում ու խորիմաստ մեր աղօթքները: Լերկ են մեր հոգիները Յեղաշրջումի լեռներուն նման, ուր աճող փուլերուն ու տատակներուն առատութիւնը աչք կը ծակէ: Մեսիայէն առաջ, պիտի խնդրէի որ Եհովան անոր գալուստին գետին յարդարող ու մեղ զգօն ու զգաստ կենցաղի մը հրաւիրող մարգարէ մը առաքելու շնորհը ընէր:

Յովակիմ և Աննա տուն վերադարձան գլխիկոր, մունջ բայց թեթևասիրտ: Հողմավար երազներ, ամէն գոյներէ, կը հալածէին իրենց երեակայութիւնը: Շատ ուշ յաջողեցան սթափիլ, այն տանն՝ երբ իրենց քայլերը բնազդաբար կանգ առած էին դրան առջև անշուք ու ամայի իրենց յարկին՝ որուն խանդ ու ոգի պարգևող էակը յօժարակամ ընծայաբերած էին Աստուծոյ Տաճարին: